

KOSTEL NEJSVĚTĚJŠÍHO SRDCE JEŽÍŠOVA

ARCHITEKT	Josef Zasche (1871 – 1957)
DOBA VZNIKU	1930 / 31
ADRESA	Jablonec nad Nisou, Palackého 3111 / 26
PROHLÍDKA	v době bohoslužeb
INFORMACE	www.topomomo.eu

Starokatolický kostel Povýšení svatého Kříže, postavený v roce 1900 u východního výjezdu z Jablonce nad Nisou, je jedním z prvních stavebních projektů tehdy 29 letého architekta Josefa Zascheho a je považován za jednu z nejkrásnějších sakrálních staveb české secese. Při pohledu na jeho četné stavby v Praze a na moderní kostel Nejsvětějšího srdce Ježíšova, který v letech 1930 až 1931 postavil v centru města Jablonce nad Nisou, překvapí tvůrčí vývoj, který architekt prodělal v průběhu svého profesního života.

Kostel, při jehož stavbě se Josef Zasche ve prospěch urbanistické situace odchýlil od obvyklé orientace východním směrem, je z Podhorské ulice, která zde zatáčí, dobře viditelný. Působivé je také okolí kostela podél ulic Husova a V Nivách, pro které je charakteristická secesní architektura a které lze doporučit jako příjemné místo na procházku.

Německy hovořící architekt Josef Zasche se narodil v roce 1871 v Jablonci nad Nisou. Po studiu v Liberci a na Akademii výtvarných umění ve Vídni přišel na konci 19. století do Prahy. Zde postavil společně s architektem Alexanderem Neumannem v roce 1907 administrativní budovu Vídeňské bankovní jednoty (Wiener Bankverein) a v roce 1905 obytný dům pro svého přítele, sochaře Karla Wilferta. Již tehdy prakticky rezignoval na ornamentální výzdobu. Společně s architektem Theodorem Fischerem pak v roce 1912 navrhl sídlo Pojišťovacího spolku průmyslu cukrovarnického v Praze. Poté, co se v Praze a ve Vídni vypořádal se secesí, podařilo se Josefu Zaschemu stavbou kostela v Jablonci nad Nisou prosadit nový tvůrčí styl.

Po druhé světové válce odešel Josef Zasche do Magdeburku. Československo musel opustit poté, co petice jeho českých kolegů, kteří se přimlouvali za jeho setrvání v zemi, skončila neúspěchem. Již na začátku 20. století se pracovní podmínky pro německy hovořící architekty v Liberci poněkud zhoršily. Zatímco dříve se Němci považovali za »národ, udávající tón v kulturním životě Prahy« (»die kulturell tonangebende Nationalität Prags«), ztratili tuto svou dominanci nejpozději po vzniku Československa v roce 1918.

Hlavní portál starokatolického kostela Povýšení svatého Kříže je přístupný po vnějším žulovém schodišti a nachází se pod střídě provedeným severním štítem, ke kterému po levé straně přiléhá zvonice a po pravé straně baptisterium. Fasády kostela jsou do značné míry nezdobené. Pouze na vybraných místech – v okolí štítů, okapů nebo kolem oken – jsou užity secesní reliéfy s rostlinnými a zvířecími motivy.

Malý, asi 30 m dlouhý a 15 m široký kostel tak celkově odráží tvarosloví rané secese. Poté, co jsme prošli vstupní halou, vstoupíme nejprve do předsíně s klenutým stropem, která se nachází pod zabudovanými varhanami z roku 1911. Hlavní chrámová loď, dlouhá asi 20 m, je provedena vyloženě střídě: Na okenních parapetech a hlavicích sloupů vynikají jemné ornamenty s rostlinnými motivy. Kromě výzdoby stěn odkazují na secesi také elegantní nástěnné svícny, kosočtvercový vzor dlaždic a provedení kostelní lavice. Během první světové války byly sejmuty dva z kostelních zvonů a použity ve zbrojním průmyslu. Teprve v roce 1928 byl shromážděn dostatek finančních prostředků na koupi dvou nových zvonů.

Nové zvony byly pojmenovány »Víra« a »Láska«. Zvon, který přečkal válečné zmatky, obdržel přízvisko »Naděje«. Již v roce 1958 byl kostel zapsán na seznam českých kulturních památek. Zajímavostí je, že finanční prostředky na stavbu kostela poskytl mimo jiné slavný designér skla a šperků Daniel Swarovski.

Více informací k historii kostela v českém jazyce lze najít na internetu na adrese: www.starokatolici-jablonec.cz. Prohlídka kostela je podle potřeby a po předchozí domluvě s farářem Karlem Koláčkem možná.

www.topomomo.eu

